

Diedut skovi geavaheami birra

Dat leat dušše sii geat eai máhcat vearrodiedáhusa ođđa formáhtas geat sáhttet máhcahit RF-1224 skovi. Dát guoská omd. sidjiide geat gáibidit ovdagihtii meroštallama jápminbázu ovdas ja geavahit RF-1040 Vearrodiedáhus ovdalgihtti meroštallamii.

Erenoamážit fuomášuhttit ahte RF-1224 ferte addot jus ovttalbmofitnodagas lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboaktu, juogo dihto sisaboahtojagis, dahje ovdossirdimii. Eanet dievaslaš diedut, geahča skatteetaten.no.

Lassin luvvejuvvot geatnegasvuodas addit ealáhusdiedáhusa, lea maiddái dáid háviid ložžejuvvon geatnegasvuodas addit RF-1224 "Ovttalbmofitnodaga persovdna- sisaboaktu" skovi. Ain galgá meroštallat persovdnasisaboaktu dán jovkui mas leat vuollegis doaimmasisaboaktu, muhto atnago RF-1224 skovi lea daid háviid eaktodáhtolaš. Dát mearkkaša ahte jus RF-1224 skovvi ii addo, de dat submi mii boaktá ovdan vearrodiedáhusa «Doaib- mabohtosis» biddjo vearrorihkanastimis vuodđun dego meroštallon persovdna sisaboahkun. Jus háliida ahte persovdna- sisaboaktu galgá meroštallat addon RF-1224 vuodul, de sáhtta dán skovi dattege addit oktan vearrodiedáhusain.

Álgu

Njuolggadusat mo meroštallat doaibma- sisaboaktu persovdnasisaboaktu lea váldon mielde vearrologa 12 kapihttalii ja Finánsadepartemeantta čakčamánu 9.b. 2005 lánkanjuolggadusaide nr 1042 (FSFIN 12 kap.) ovttalbmofitnodagaid várás. Positiiva meroštallon persovdnasisaboaktu biddjo vuodđun bruttovearuide oadjodivadii ja ceahkkeverru.

Váldonjuolggadussan galgá meroštallat *váldodoaimmaheaddjái* persovdnasisaboaktu juohke ovttalbmofitnodagas gii doaimmaha fitnodaga.

Beallelaččat

Jus dáhttu persovdnasisaboaktu juohkit beallelaččaid gaska, de addo liikká addit dušše okta gáhppálaga dan skovis, masa leat biddjon poasttat juohkimii. RF-1225B Beallelaččat guđet devdet eavttuid adnot

iešheanaláš oassálastin fitnodagain main (lea oassálastimearrideapmi, vrd. (FSFIN skábmam. 19. b. 1999 nr 1158) § 10-48-1 ja mat 2020 ovddas gáibidit oassálastimearrideami, eai galgga deavdit RF-1224 Ovttalbmofitnodaga persovdnasisaboaktu meroštallan. Sii galget vearrorievttáččat gieđahallot iešheanaláš oassálastin ja addit RF-1221 Oassálasti diedáhus opmodaga ja sisaboaktu hárrái fitnodagain main lea oassálastimearrideapmi 2022.

Heaittiheapmi

Daid háviid go doaibma lea loahpahuvvon, iige addo ealáhusdiedáhus, muhto ovdanboaktá vuolidahtinskovis (RF-1084) dahje vuoi- ja massinkonttu skovis (RF-1219) ahte leat poasttat mat galget mielde persovdnasisaboaktu meroštallamii, *de galget dát čállot njuolga vearrodiedáhussii, iige galgga addit RF-1224.*

Olu fitnodagat - meroštallan ovttas

Jus ovttalbmofitnodat doaimmaha mángga fitnodaga ja doaimmat gullet seamma oadjodivatjovkui, vrd. álbmotoadjolága § 23-3, de galgá persovdnasisaboaktu meroštallat ovttas, jus Finánsadepartemeantta čakčamánu 9. b. 2005 lánkanjuolggadusaide nr 1042 § 10-42-3 eavttut leat devdon, vrd. § 12-20-1. Daid háviid galgá deavdit ovttá oktasaš skovi persovdnasisaboaktu meroštallamii. Eaktun lea ahte doaimmat leat čuovvovaš surggiid/ šlájaid sikkobealde:

- dábálaš eanadoalu ja lassifidnu mii dasa lea gullevaš.
- boazodoalu ja lassifidnu mii dasa lea gullevaš.
- dábálaš eanadoalu ja vuovdedoalu ja sáddo, čievrra, gedggiid ja darffi loggun opmodagas, go doaibma oktiibuot jahkái ii šatta badjel 3 dábálaš jahke- barggu, geahča Vearrodirektoráhta meroštallannjuolggadusaide § 3-2-8.
- dábálaš eanadoalu ja vuovdedoalu, guolástus ja bivdu, go doaibma oktiibuot jahkái ii šatta badjel 3 dábálaš jahke- barggu, geahča vearrrodirektoráhta máksomearrenjuolggadusaide § 3-2-8.
- doaimmat leat hui lahkalaaga sisdoalu ja ruhtadili dáfus. Dán árvvoštallamis deattuhuvvo earret eará leatgo geavahuvvon oktasaš rusttegat, doaibma- biergasat, bargoveahka,

rehketdoallu ja ruhtadeapmi, ja dievas- mahttetgo ealáhusat nubbi nuppi dainna ulbmiliin ahte fállat gálvo- ja bálvalus- fálladagaid mat gullet oktii.

Earenoamážit ovddabealmearkkaid geavaheami birra

Váldonjuolggadus

Dábálaččat galgá almmuhit buot loguid ovdamerkestaga haga, go čilgehugas čielgasit boaktá ovdan, lasihuvvogo lohku vai gessojuvvogo dat dan oktavuodas masa čállo. li galgga nappo čállit minus- mearkka, go teavstta mielde lea sáhka goluin, vuollebáhcagis jna., ja vástevaččat ii fas čállit plussamearkka, go lea sáhka sisaboaktuin, badjebáhcagis jna.

Dárkilastimat

Jus juogaman sadjái lea ovdagihtii juo prentejuvvon ovdamerkestat (positiiva dahje negatiiva), de galgá almmuhit logu ovdamerkestaga haga. Ovdamerkestat geavahuvvo dušše dalle, go háliida almmuhit logu mas lea nuppegežiid ovdamerkestat go mii ovdagihtii lea prentejuvvon.

- Supmiin ja boadussajiin geavahuvvo álo minusmearka go submi lea negatiiva.

Movt eará almmolaš orgánat atnet RF-1224 dieduid

Ealáhusdiedáhusaide addima ovttas- tahttima ja álkidahttima geažil, sáhttet almmolaš orgánat main lea vuogiatvuoh- tievžžat seamma dieduid mat leat «Ovttalbmofitnodaga persovdnasisaboaktu» RF-1224 skovis, geavahit dieduid ollásit dahje muhtun muddui, vrd. Diedáhus- registtarlága §§ 5 ja 6. Vejolaš ovttastaht- tima birra oacččut dieduid go gulaskuttat Diedáhusregistariin telefodna 75 00 75 00, dahje Vearrodirektoráhtain telefodna 800 800 00.

Siidu 1

Nammarubrihkii čállo fitnodaga vearrómáksi - váldodoaimmaheaddji namma. Ovttalbmofitnodat galgá dábálaččat addit ovttá persovdnasisaboaktoskovi juohke doaimma nammii. Danne ferte čilget makkár ealáhus- doaimma várás persovdnaboaktu lea meroštallon. «Ealáhusšládja» rubrihkii čállo seamma ealáhus go RF-1175 (dahje RF-1167) 0402A poasttas. «Ealáhus ID» rubrihkii čállojit seamma logut go mat

leat adnon dan fitnodahkii ealáhusdieđáhusa «ID» kolonnas.

Vuodđomeroštallan

1.1 poasta

Persovdnasisaboada galgá meroštallat fitnodaga vearrogeatnegas ealáhussisa-boađu vuodul. Persovdnasisaboada galgá meroštallot vaikko leage vuollebáza.

Jus doaibma álggahuvvo dahje loahpa-huvvo jagi mielde, de galgá bidjat dan jagi persovdnasisaboada merotallama vuodđun dušše dan dábálaš sisaboada maid lea dinen ja áigemearriduvvon áigodagas go ealáhus lea leamaš doaimmas.

Eanas ovttalbmofitnodagat sáhttet váldit ealáhusdieđáhus 1, 2 dahje 5 poasttas dahje 402 poasttas dan supmi mii galgá čállot 1.1 postii.

Govvadáiddárat galget váldit supmi Govvadáiddáriid ealáhusdieđáhusas (RF-1242) 2.90 poasttas.

Sii guđet leat luvvejuvvon addit ealáhusdieđáhusahusa, muhto háliidit meroštallat persovdnasisaboada RF-1224 skovis, sáhttet viežžat supmi 1.1 postii vearro-dieđáhusa "Doaibmabohtosis".

1.2 poasta

Dás gessojit vealgereanttu (mat gusket finánsaásahusaide ja hivvodatvealge -reivviide) mat gullet fitnodahkii (fitnodat-vealgi). Dat reanttu mat dása galget čállot, leat reanttu dan vealggis maid lea čállán 2.10 postii (fitnodatvealgi, mii ii sáhte leat badjel vealgegessosa suddjenvuođu). Dávkileappot dan birra mii adno fitnodat-vealgin, geahča 2.10 poastta bagadusa.

Ovdamearka:

Jus fitnodagas lea dušše okta loatna (150 000 ru.) ja suddjenvuođu ovdal vealge-gessosa lea 100 000 ru., de sáhtta čállit dušše 100 000 ru. (namalassii loanas 2/3) fitnodatvealgin. Seamman gorálaš oassi (2/3) reanttuin, mat leat čoggon loatnii galget čállot 1.2 postii. Jus fitnodagas leat moadde loana, ja daid submi lea badjel vealggi suddjenvuođu ovdal vealge-gessosa, de sáhtta válljet váldit mielde daid loanaid main lea alimus reantu.

Daid loanaid reanttutge mat eai oidno balánsas eaige leat mielde 2.10 poasttas, galget čállot 1.2 postii. Ovdamearkkat leat reanttu mat dan jagis leat čoggon doaibma-/ kássakredihtas mii lei posiitiiva jagi álggus ja loahpas, ja reanttu daid loanain mat leat váldon ja mákson ruovttoluotta dan sisaboahto-jagis. Ii sáhte diktit reanttuid leat geasusčálekeahhtá lasihan dihtii meroštallon persovdnasisaboada.

1.3 poasta

Dás gessojit rehketdollui čállon netto kapitálasisaboada ja vuottut mat leat mielde dan supmis mii lea čállon 1.1 postii. Dása sáhtta ovdamearkan leat vuoitu obligašuvnnain, vealgereivvet ja mávssekeahtes kunddarvealggit. Ii leat geasus reanto sisaboadaid dahje valuhta-vuoittuid ovddas mat gullet kunddar velggiide. Jus ealáhus dieđáhusas lea čállon sisaboahkun Innovasjon Norge reantodoarjja, de galgá dat dás čállot geasusin, jus dat reanttu maid doarjja galgá gokčat, eai leat šaddan geasusin 1.2 poasttas. Jus dat reanttu maid reantodoarjja galgá gokčat baicca leat šaddan geasusin 1.2 poasttas, de ii galgga reantodoarjja gessot 1.3 poasttas.

Galgá vel geassit vejolaš láigosisa-boađuid reáloabjevtain mat eai leat leamaš anus fitnodagas, eaige leat váldon mielde suddjenvuođu.

Ealátviesu láigoárvu ii galgga dása čállot, go dat lea ealáhusdieđáhusas čállon sihke sisaboahkun ja gollun.

Gullá go reáloabjeakta suddjenvuođu, geahča vulobealde: «Suddjenvuođu meroštallan».

Vuoittuid maid lea fidnen doaibma-biergasiid realisašuvnnas, ležžet dál čállon vuoitu- ja massinkontui vai njuolga čállon sisaboahkun, eai galgga gessot persovdnasisaboada meroštallamis.

1.4 poasta

Skábmamánu 19. b. 1999 nr 1158 (FSFIN 12. kap) § 12-12-2 lánkanjuolggadusaid mielde, sáhtta vearromáksi guhte oamasta oasi dahje ossosa viesso fitnodagas mii guoská vearrol. § 7-3, masa gullá láigohanriektii lanjaide maid ieš atná doaimmastis, geassit doaibmasisa boadus mearriduvvon vuolidansupmi, mii rehkenasto kapitálavuoiiton go meroštalla fitnodaga persovdnasisaboada.

Seamma gusto dalle go vearromáksi oamasta obligašuvnna gulli geavahan rivtiin dakkár lanjaide, ja láigu obligašuvnna geažil gártá eanemustá 50 proseantta márkanláiggus. Vuolideapmi ii adno leat obligašuvnna váikkuhussan, jus lanjaid oamasti olbmot dahje fitnodat maida gusto vearrolága § 12-11. Vuolidansupmi meroštallama bajásbidjan lánkaásahusa § 12-12-2 mielde, galgá biddjot RF-1224 «Ovttalbmofitnodaga persovdnasisaboahku» skovi mielddusin. Vuolidansubmi mearriduvvo lánkanjuolggadusaid § 12-12-2 nuppi ja goalmát oasi njuolggadusaid mielde, ja dahká veala gaskal ruhtabidjama rehkenaston brutto vuoiitu ja duohta láiggu jna.

1.5 poasta

Dása lasihuvvojit rehketdoalločállon kapitálagolut ja massimat, nugo massin obligašuvnnaid vuovdimis, vealgereivvet, mávssekeahtes kunddarvealggit, ja disagio.

Ii biddjo lasáhus reantogoluide dahje massimii mii gullá kunddarvelggiide, masa gullá maiddá valuhttamassin. Visot golut mat gusket kapitálasisaboadaid mat leat 1.3 postii čállon, galget dás máhcahuvvot. Dása galget čállot rehketdoalločállon golut dakkár abjevtain mat eai leat doaimmas leamaš anus, ovdamearkka dihtii máts-atningolut mat gullet ealátvissui dahje láigohuvvon vistai.

1.6 poasta

Ovttalbmofitnodagaide ii galgga meroštallat persovdnasisaboada vuoiitus go lea realiseren dábálaš eanadoalu dahje vuovdedoalu, dasa gullet maiddá mielke earrit mat realiserejuvvot ovtta eanadoaluin. Geahča RF-1178 bagadusa 453 poastta.

1.7 poasta

Dás ovdanboahhtá meroštallanvuodu submi ovdal vejolaš suddjengessosa.

1.8 poasta

Dás dahkko suddjengessosa geassini mii boahhtá ovdan go geardduha suddjenvuođu suddjenreanttuin. Vearromáksi sáhtta atnit suddjenreanttu 0 rájes gitta alimus suddjenreanttu maid Vearrodirektoráhtta mearrida ja almmuha ođđajagimánus jagi manjil sisaboahtojagi. Válljen vulobeale alimus suddjenreanttu ferte gustot ollesproseanta ovtadagaide. Suddjenreanttu juohke sisaboahtojagái ferte válljet manjmustá go sádde vearro-dieđáhusa. Jus ii leat čielgasit válljen ovdal áigemeari, de biddjo alimus suddjenreantu vuodđun. Suddjenvuođu meroštallo 2 šiiddus, geahča «Suddjenvuođu meroštallan».

1.9 poasta

Jus ii gáibiduvvo juohkin beallelaččaid gaskka, de ii devdo 1.10 b poasta ja 1.9 poastta submi lea vuodđun joatkka meroštallamii.

Beallelašjuohkin

1.10 poasta

Dát poasta adno dušše beallelaččaid gaskasaš juohkimii go doaimmaheaba oktasaš fitnodaga, ja gáibideaba posiitiiva meroštallon persovdnasisaboada juohkit gaskaneaskka. Proseantta mielde oassi maid goabbáge beallelaš galgaba oazžut oktasaš fitnodaga bohtosis, geardduhuvvo dainna supmiin mii váldo 1.9 poasttas, ja supmit čállojit 1.10 a ja 1.10 b poasttaide. Beallelaččat oktiivehebeaba dasto

vejolaččat goappáge persovdnasisaboáđu meroštallama.

Negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ovttahttin/ovddossirdin

1.17 poasta

Dás ovdanbohtá dán jagi meroštallon persovdnasisaboáđu ovdal vejolaš ovttahttima/ovddossirdima.

1.18 poasta

Jus dus dán jagi lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu (1.17 poasttas), de galggat oažžun dihte rievttis supmi 1.23 poasttas, čállit visot ovddit jagiid ovddossirdihahtti negatiiva meroštallon persovdna- sisaboáđu, dása 1.18 postii. Submi váldo diimmá RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáđu" skovi 1.23 poasttas.

Jus dus dán jagi lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu (1.17 poasttas), ja dus lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ovddossirdimii diimmá RF-1224 "Ovttaolbmo- fitnodaga persovdnasisaboáđu" 1.23 poasttas, de sáhtát välljet dán guovtti gaskkas:

- 1) Sáhtát atnit ovddit jagiid negatiiva persovdnasisaboáđu vuolidit dán jagi positiiva persovdnasisaboáđu. Dalle biját ollesdiimmá RF-1224 "Ovttaolbmo fitnodaga persovdnasisaboáđu" 1.23 dahje 1.24 poastta submi 1.18 postii.
- 2) Jus it áiggo atnit ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu vuolidit dán jagi positiiva persovdnasisaboáđu, de it galgga 1.18 poasta atnit, ja fertet vuolidit dimmáš RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáđu" 1.23 dahje 1.24 poastta ovddossirdihahtti negatiiva persovdnasisaboáđu, dán jagi positiiva persovdnasisaboáđu 1.17 poasttas. Dát erohus galgá čállot 1.24 postii, ja dan sáhtát atnit manjit jagiid ovddossirdimii. Jus negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ii ovddossirdo geasusin dan vuosttaš jagi go lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu, de massá rievtti joatikka ovddossirdimii dakkár supmi ovddas mii vástida dan positiiva meroštallon persovdnasisabohtui, vrd. vearrologa § 12-13 nuppi oasi.

ANS/DA dahje KS ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu (merostallonjuohkin málliin) ii sáhte ovddossirdit.

1.19 poasta

1.19 postii čállo negatiiva persovdnasisaboáđu eará doaimmas mainna sáhtá

ovttastahttit. Dat submi mii dása čállo ii sáhte leat eanet go 1.17 ja 1.18 gaskasaš positiiva erohus. Submi čállo RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga" 1.20 persovdnasisaboáđu postiige dan nuppi fitnodaga ovddas.

Ovttaolbmofitnodagas mii doaimmaha mánga sierra fitnodaga, sáhtá dihto háviid dán jagi dahje ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ovtta fitnodagas sirdot positiiva meroštallon persovdnasisabohtui geasusin eará fidnui ovttaolbmofitnodagas. Dát guoská go lea dakkár lagasvuohhta doaimmaid gaskka, ahte livččii sáhtán meroštallat persovdnasisaboáđu ovttas, geahča dárkileappot lagašvuoda gáibádusa birra 1 siiddus «Olu fitnodagat – meroštallon ovttas». Dasa lassin geahča lánkanjuolgadusa 19.11.1999 nr 1158 § 12-20-1, ja § 10-42-3 nu guhkás go mearrádus heive.

Jus fitnodagaid gaskasaš lagašvuoda eavttut leat devdon, de sáhtá maiddá ovttahttit/ovddossirdit vaikko vel fitnodagaid oadjojivagiid máksomearit leatge iešgudetláganat. Oadjojivat meroštallo nettobohtosis dain dáhpáhusain. Dás galgá adnot dat oadjojivatmáksomeari mii gusto dan fitnodahkii mii lea buvttiian positiiva persovdnasisaboáđu dan sisaboahtojagi.

1.20 poasta

Ovttaolbmofitnodagat mat doaimmahit olu sierra fitnodagaid main lea negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ovtta fitnodagas (dušše 1.17 dahje 1.18 poasttas, dahje jus poasttaid erohus lea negatiiva) de sáhtá dan nuppi fitnodaga submi ollásit dahje das osiid sirdit RF-1224 "Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáđu" 1.19 postii, jus dat deavdá eavttuid čilgejuvvon bagadusa 1.19 poasttas, ja mas lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu. Dán dahká go submi lasihuvvo vel dása 1.20 postii.

1.21 poasta

Jus boáđus ain lea negatiiva go lea atnán 1.17 gitta 1.20 poasttaid, ja FSFIN § 12-20- eavttu, vrd. § 10-42-3, ovttahttima eavttut leat sajis, de sáhtá ovttahttit dan jagi ANS/DA/KS váldon bargobuhtadusain, nu guhkás go dat ollá. Dán dahká go submi lasihuvvo dása 1.21 postii, ja seammás čállo vearrodieđáhusa 1.7.2 dahje 1.7.5 postii (mas vuolida bargobuhtadusa).

1.22 poasta

Jus boáđus ain lea negatiiva go lea atnán 1.17 gitta 1.21 poasttaid, de sáhtá ovttahttit dán jagi guolástussállašiin nu guhkás go dát ollá. Dán dahká go submi lasihuvvo dása 1.22 postii ja seammás čállo RF-1213 «Guolástus» 1.18 postii

(mas vuolida dán jagi guolástussállaša).

1.23 poasta

Dán poasttas ovdanbohtá juogo dat loahpalaš positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu, mii sirdo 1.33 -1.36 poasttaide (positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu sirdo vearrodieđáhusii), dahje negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu, man sáhtá manjit jagiid čállit geasusin 1.18 poasttas. Geahča 1.24 poastta daid dáhpáhusaide go ovddit jagiid negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ii leat adnon vuolidit dan jagi positiiva persovdnasisaboáđu. Negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ii galgga čállot verrodiádhussii.

Post 1.24

Diedihanpoasta - dušše sidjiide guđet eai vällje atnit 1.18 poastta vuolidit positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ovddit jagiid ovddossirdon negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu, go dasa leat vejolašvuodat:

Jus negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu ii ovddossirdo geasusin dan vuosttaš jagi go lea positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu, de masso vuoigatvuohhta joatikka ovddossirdimii dakkár supmi ovddas mii vástida dan positiiva meroštallon persovdnasisabohtui, vrd. vearrologa § 12-13 nuppi oasi. Diimmá negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu, RF-1224 Ovttaolbmofitnodaga persovdnasisaboáđu" skovi 1.23 poasta ferte dalle vuoliduvvot dán jagi positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu 1.17 poasttas. Erohus čállo dása 1.24 postii, ja dat sáhtá ovddossirdot geasusin 1.18 postii manjit jagiide.

Ovdamearka:

Jus vearromáksis lea 100 negatiiva meroštallon persovdnasisaboáđu 1 jagi ja 10 positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu 2 jagi, de sáhtá ain gáibidit ovddossirdit 90 dan meroštallon negatiiva persovdnasisaboáđu. Vearromáksi massá vuoigatvuoda ovddossirdit 10. Báhcán oasi aneaktes negatiiva persovdnasisaboáđu mii lea 90, čállo dása 1.24 postii, ja lea dat submi maid sáhtá ovddossirdit geasusin manjit jagiid 1.18 poasttas.

1.23 poastta positiiva meroštallon persovdnasisaboáđu dárkilastin

1.33 - 1.36 poasttat

Persovdnasisaboáđu meroštallama máksomearit leat iešgudetláganat ealáhussurggiin mat leat čilgejuvvon 1.33/1.34 poasttain. Jus ii leat juogaduvvon beallelaččaid gaskka, de galgá 1.23 poastta submi sirdot juogo 1.35 dahje 1.36 postii, čilgen dihtii makkár suorgái sisaboáđu gullá. Jus lea juogaduvvon beallelaččaid gaskka, galgá beallelačča meroštallon persovdnasisaboáđu čállot poasttaide 1.33 dahje 1.34. Jus persov-

dnasisaboahu lea meroštallon doaimmas mii lea guolástusas/bearaš mánáidgárddis *ruovttustis*, de galget supmit čállo 1.33 ja/dahje 1.35 postii, ovdal go dat sirdojit vearrodiedáhusa (RF-1030) 1.6.1 postii. Jus persovdnasisaboahu lea meroštallon «eará,ealáhusa» fitnodaga siskko-bealde, de čállo submi 1.34/1.36 postii (poastaide) ja sirdo vearrodiedáhusa (RF-1030) 1.6.2 postii.

Vearromáksi guhte lea loahpahan fitnodagas, ii galgga addit ealáhusdiedáhusa dahje persovdnasisaboahu meroštallanskovi. Jus sus lea dakkár submi maid loahpahanjagi ovdossirdá, de sáhtá dan atnit persovdnasisaboahu geasusin čuovvovaš jagiid, jus dat supmit čállojit sisaboahutn RF-1084 «Vuolidahttin» dahje RF-1219 Vuoto- ja massinkonttu skovvá. Dákkár gessosa ferte dalle gáibidit sierra mildosiin vearrodiedáhusii.

Siidu 2

Suddjenvuođu meroštallan

1 siiddu 1.8 poasttas gesso suddjengeasus. Dán suddjengessosa vuodđu meroštallo dás. Árvobidjanvuogi ja gaskaárvvu meroštallama birra, geahča vulobealde.

2.1 -2.6 poasttat

Dása čállo jagi álggu ja jagi loahpa árvu daid háldoomiin/aktivain mat gullet suddjenvuođui mat fitnodagas leat leamaš anus:

- bistevaš ja mearkkašahtti doaibmabierggas (doaibma bierggas lohko bistevažžan, go das go ostojuvvo adno leat atnaináigi uhcimusat golbma jagi ja mearkkašahttin go gollohaddi lea 15 000 ru. dahje eanet oktan lassiarvodivadiin (jus ii leat geasusriekti),
- háhkkon gávpeárvu ja eará háhkkon eahpeávnnašlaš háldooamit,
- dutkan- ja ovddidangolut dan nu guhkás go dat eai leat verolaččat gesson,
- gálvvut/gálvvut maid lea ráhkadeamin ja kunddarvealggit.

Ođđajagimánu 1.b. 2021 rahppiárvu ja luohppiárvu biddjoba álgoálgun ovttaláganin daid opmodatobjeavttaid luohppiárvuin dahje sisaboahtojagi 2020 saldon.

Háldooamit háhkkon 2021:s eai galgga leat mielde rahppiárvvus. Háldooamit mat 2021:s leat realiserejuvvon eai galgga leat mielde manniárvvus. Manniárvu háldoomiin mat leat háhkkon 2021 boahtojagis, árvobiddjojit verolaš árvvu mielde.

Fitnodagaid rahppi árvu mat lea álgguhuvvon rehketdoalloagis, galgá mearriduvvot rahpanbalánssa mielde.

Luohppi árvu fitnodagas mii lea heaittihuvvon rehketdoalloagis, galgá mearriduvvot loahppabalánssa mielde.

Leamaš anus fitnodagas

Háldooamit mat «Fitnodagas leat leamaš anus» fertejit leat mielde fitnodaga sisaboahtoásaheaddji proseassas, ja dán láhkai váikkuhan doaibmasisabohtui.

Doaibmabiergasat mat leat láigohuvvon eará doibmii, omd. doaibmavisti eanadoalus láigohuvvon rádjosiin, ii leat leamaš anus eanadoalus. Doaibmabiergasat mat leat leamaš fitnodahkii váldon atnui, ja mat eai leat sisaboahtojagis leamaš fitnodagas anus, sáhttet datte liikká váldot mielde suddjenvuođui, jus háldooamis lea árvu fitnodaga doibmii lagaš boahtevuođasge. Dát soaitá omd. guoskat skiippaide mat eai leat doaimmas.

Háldooamit mat leat mielde suddjenvuođus, fertejit leat leamaš anus dakkár fitnodagas mii lea vearrogeatnegas norggas.

Háldooamit mat gusket čálgodoaibmajuiide omd. fitnodatbartii, eai adno leat váikkuhan doaibmasisabohtui eaige leat danne mielde suddjenvuođus. Seamma guoskkašii omd. huksekahtes ja geavatekahtes viessosadjái dahje gávpeopmodahkii maid lea ceggemin. Fidnodatoasit eaige leat mielde suddjenvuođus.

Árvobidjanvuohki

Árvobidjanvuogi(-vugiid) galgá skovis almmuhit. Árvobidjanvuogi(-vugiid) čilge skovis čáledettiin daid bustávid mat leat vulobealde ruoduid siste juohke árvobidjanvuogi mañábealde. Beroškeahhtá makkár árvobidjanvuohki lea adnon, de eai galgga háldooamit mat leat mielde suddjenvuođus, leat mielde eanet go dakkár supmiin mii adno dábálažžan dan guoski fitnodahkii, jus háldooami árvu lea eahpegorálaš allat. omd. ii galgga divrras dáidaga olles árvu váldot mielde.

Verolaš árvvut (V)

Dát árvobidjanvuohki galgá dábálaččat adnot árvobidjanvuohki visot vuolidahttin-vuloš ja árvonjeaidinvuloš háldoomiid (geahča spiehkastaga vulobealde). Jus rehketdololaš árvu lea válljejuvvon ovdal (geahča vulobealde), de sáhtá dán árvobidjanvuogi hilgut verolaš árvvu sadjái. Verolaš árvvuin oaivvilduvvojit dás verolaš saldoárvvut, geahča lánkanjuolggadusaid § 12-12-8 nuppi oasi.

Rehketdololaš árvvut (R)

Dán árvobidjanvuogi sáhtá gáibidit atnit visot háldoomiin, dainna eavttuin ahte háldoomiide árvobiddjui rehketdololašárvvu 1999 kapitálavuovuođu meroštallamis nuppi osiin. Kunddár-

velggiide galgá dattetge biddjot verolaš árvu.

Vuolidahttimat ja árvonjeaidimat galget čađahuvvot rehketdoallolága mielde.

2000 sisaboahtojagi háldooamit mat leat čálloin čoahkkesaldoi ja mat dievvásit dahje muhtun muđui leat árvobiddjon rehketdololaš árvvu mielde, galget árvobiddjot verolaš árvvuin, vrd lánkanjuolggadusan 19.11.1999 nr 1158 (FSFIN) § 12-12-9 nuppi losiin. Dat ođđa háldooamit galget čuldot ja árvobiddjot dego livčče leamen sierra saldos. Háldooamit galget nappo árvobiddjot gollohatti vuodui, ja galget vuolidahttot, árvonjeidot vuovdimis ja eará láhkái divvojuvvoit nugo daid ođđa háldoomiid dábálaš saldoárvonjeaidimiid dábálaš njuolggadusaid mielde.

Gálvvuid sáhtá árvobidjat rehketdololaš árvui, jus vearromáksi sáhtá duodaštit ahte rehketdololaš árvu lea vuodđun daid gálvvuid 1999 boahtojagi luohppiárvui. Gálvvut de sáhttet árvobiddjot eanemustá gollohaddái. Ráhkadahtton gálvvuide sáhtá gollohaddái bidjat njuolga ja eahpe-njuolga ráhkadangoluid. Rehketdoallo-njuolggadusaid mielde galgá njeidot árvu.

Historijjalaš gollohaddi (H)/Verolaš opmodathaddi (L)

Dán guovtti árvvus galgá dábálaččat dat alimus adnot vuolidahttekahtes doallo-biergasiidda. Jus juogaman opmodat-árvvus leat moadde háldooami, main muhtimat eai galgga leat suddjenvuođus mielde, de galgá fitnodat daid geassit suddjenvuođus dainna supmiin mii gártá háldooami gorálaš oassi verolaš opmodat-árvvus.

Árvobidjanvuogi earáhuhttin

Rehketdololaš árvvu sáhtá hilgut verolaš árvvu árvobidjama sadjái. Rehketdololaš árvvus verolaš árvui sáhtá nuppástuhttit dainna lágiin ahte váikkuha sihke rahppi- ja luohppiárvui sisaboahtojagis, dahje dušše sisaboahtojagi luohppiárvui.

Gaskaárvu

Suddjenvuođui galgá mearriduvvot rahppi- ja luohppiárvu. Suddjenvuođdu árvu biddjo sisaboahtojagi álggu (rahppi-árvui) ja boahtojagi loahpa árvu (luohppi-árvui) gaskaárvun. Dát guoská dallege go vearromáksái lea addon vejolašvuotta atnit spiehkasteaddji rehketdoallojagi. Lánkanjuolggadusain 19.11.1999 nr 1158 (FSFIN) § 12-12-7 leat addon mearrádušat ahte gaskaárvu muhtun háviid sáhtá meroštallot eará áiggiid mielde go rehketdoallojagi álggus ja

loahpas. Jus gaskaárvomeroštallan lea dán mearrádusa mielde, de galgá meroštallan mii čájeha ahte eavttut leat devdon leat mielddusin RF-1224 skovvá.

2.7 poasta

Suddjenvuođđu galgá vuoliduvvot velggiin mat leat vuovdiide ja ovdagihtiimáksiiguin mat leat kundariin.

2.9 poasta

Dás meroštallo suddjenvuođu gaskaárvu ovdal vealgi lea gesson.

Jus lohku šaddá negatiivan, de biddjo suddjenvuođđu nollii.

2.10 poasta

Dása galgá vealgi finánsaásahusaide čállot ja vealgi mii guoská hivvodatvealge-reivviide go vealgi adno gullat fitnodahkii (fitnodatvealgi). Ii galgga čállot vealgi mii lea badjel 2.9 poastta «vealgegessosa suddjenvuođu» supmi.

Jus ležžet mánga loaana ja kredihta mat oktiibuot leat badjel 2.9 poastta supmi, de sáhtta oazžun dihtii alimus reanto gessosa 1.2 poasttas, válljet vuoruhit daid loanaid main mákson/ čoggon reanttut leat alimusat loaana /vealggi gaskameari ektui.

Eaktun lea ahte vealgi lea čállon fitnodaga balánsii. Loatna mii lea váldon mas priváhta aktivat/iežas viessu lea pántan, adno fitnodat gullevažžan jus loatna lea eanas adnon fitnodagas. Seamma láhkai dohkkehuvvo fitnodatloatnan dakkár loatna mii adno fitnodaga iežaskapitáladási vuolideapmái, vaikke submi lea iežas atnui. Eaktuduvvo ahte fitnodaga ruhtadilli adno doarvái buorrin sáhttit máksit loaana. Doaibma- ja kássakredihtain mat leat sihke fitnodaga ja iežas anus, ja mas iežas atnuiváldimat leat rehketdollui čállon rehketmildosiiguin, adno negatiiva saldo fitnodatvealgin. Dát ii dattege gusto jus sivvan kredihta sturrodahkii eanas lea ahte konttus obbalaččat lea eahpe-dábálaš iežasatnu.

Skovis galgá meroštallat vealggi gaskaárvu ođđajagimánu 1.b. ja juovlamánu 31.b. vealggi vuodul dahje álggahan- dahje heaittihanáiggi vuodul.

2.11 poasta

2.11 poasttas positiiva lohku lea seamma go dat suddjenvuođđu mii galgá sirdot 1.8 a postii. Jus 2.11 poastta lohku šaddá negatiivan, de lea suddjenvuođđu nolla, iige leat šat suddjenvuođđu sirdit 1.8 a postii.

2.12 poasta

Dat devdo dušše jus fitnodat lea álggahan/loahpahan ealáhusdoaimma 2019:s. Fitnodat mii lea álggahan/loahpahan ealáhusdoaimma sisabohto jagis, galgá vuolidit suddjenvuođu gorálaččat. Dušše olles mánut go lea leamaš doaibma galget leat mielde suddjen- vuodus. Jus fitnodat omd. lea loahpahan doaimmas boahtojagi skábmamánu 20.b., **de lea fitnodaga suddjenvuođus 10/12 oassi dan supmis mii lea sirdon 2.11 poasttas.**